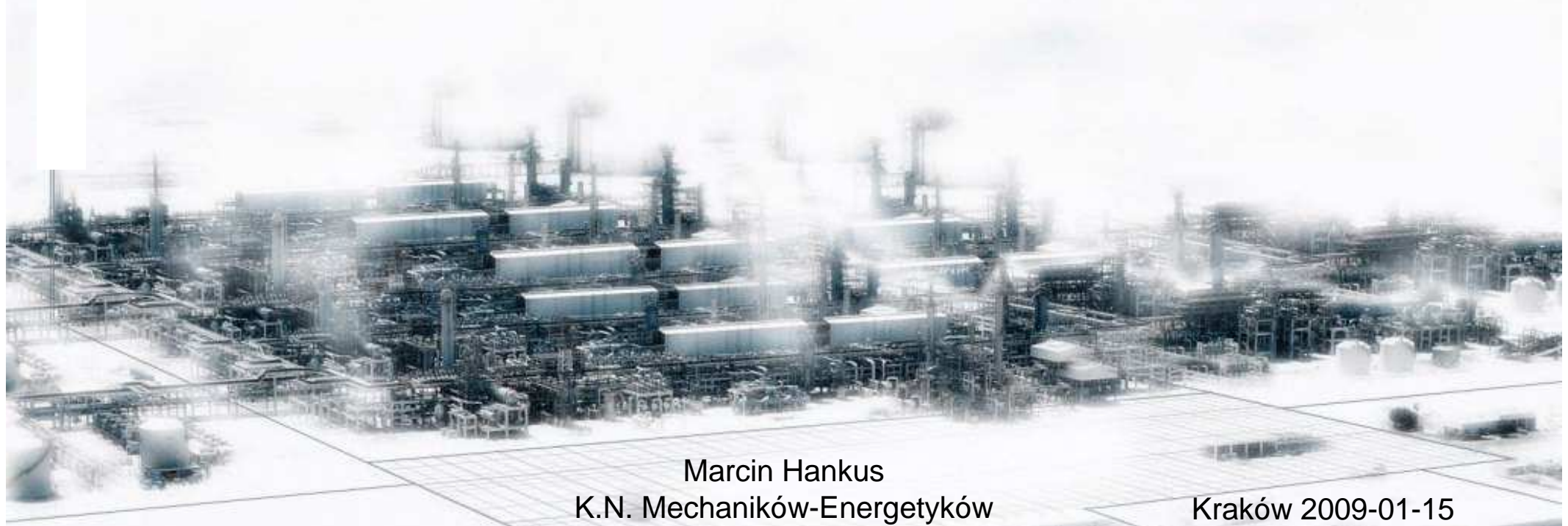

KOGENERACJA ENERGII CIEPLNEJ I ELEKTRYCZNEJ W INSTALACJACH ŚREDNIEJ WIELKOŚCI

Autor: Hankus Marcin

Opiekun referatu: dr inż. T. Pająk

Marcin Hankus
K.N. Mechaników-Energetyków

Kraków 2009-01-15

Kogeneracja czyli wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu

Przez skojarzone źródło energii rozumie się jednostkę wytwórczą wytwarzającą energię elektryczną i ciepło ze sprawnością przemiany energii chemicznej paliwa w energię elektryczną i ciepło łącznie co najmniej 70 %.

$$\eta_{sk} = [(E_{el} + Q_c) : Q_p] \times 100\%$$

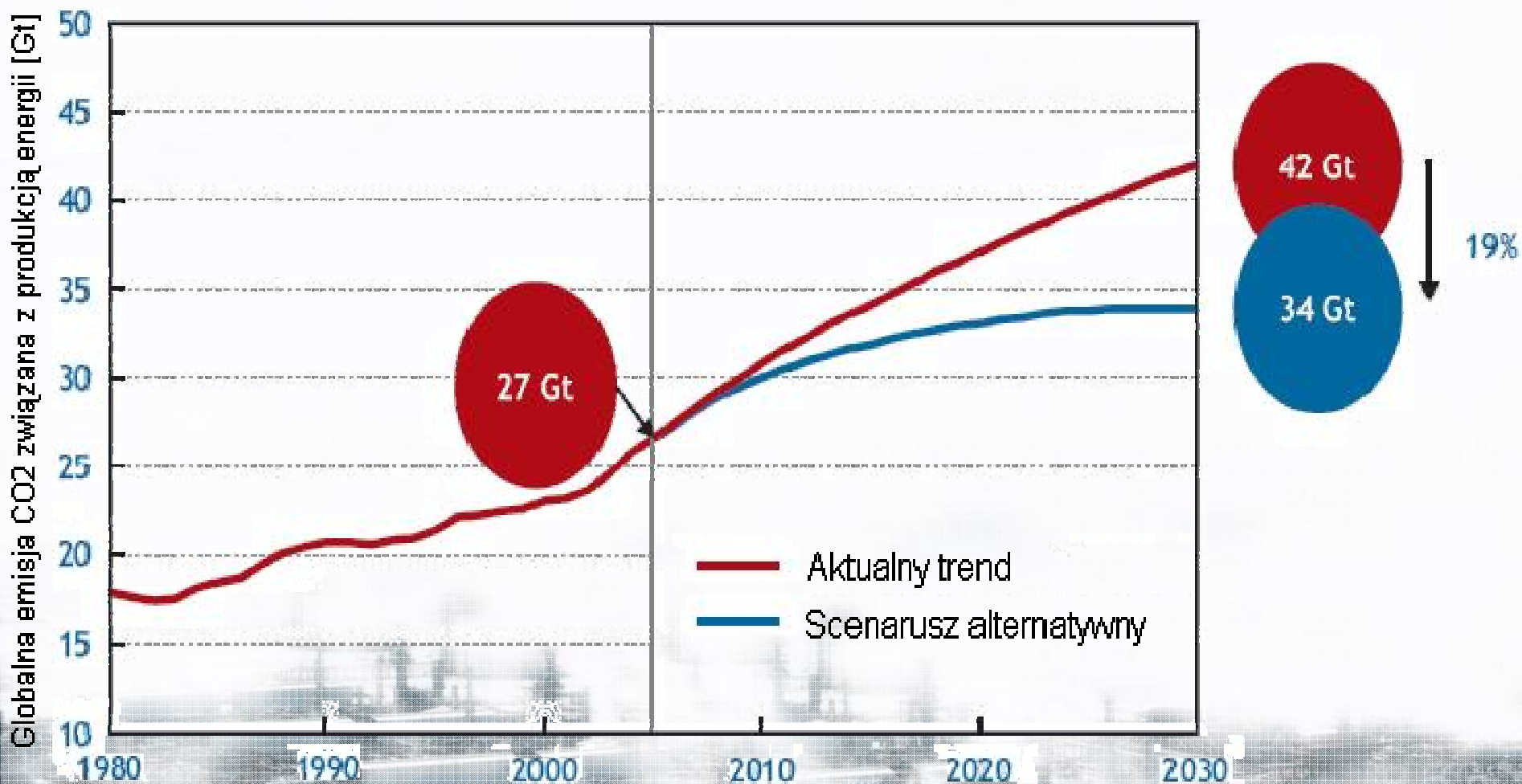
E_{el} – ilość wytworzonej energii elektrycznej [GJ]

Q_c – ilość wytworzonego ciepła [GJ], przeznaczonego:

- 1) do ogrzewania budynków i przygotowania ciepłej wody użytkowej;
- 2) do przemysłowych procesów technologicznych;
- 3) dla obiektów wykorzystywanych do produkcji rolnej, roślinnej lub zwierzęcej;
- 4) do wtórnego wytwarzania chłodu;

Q_p – ilość energii chemicznej paliwa [GJ].

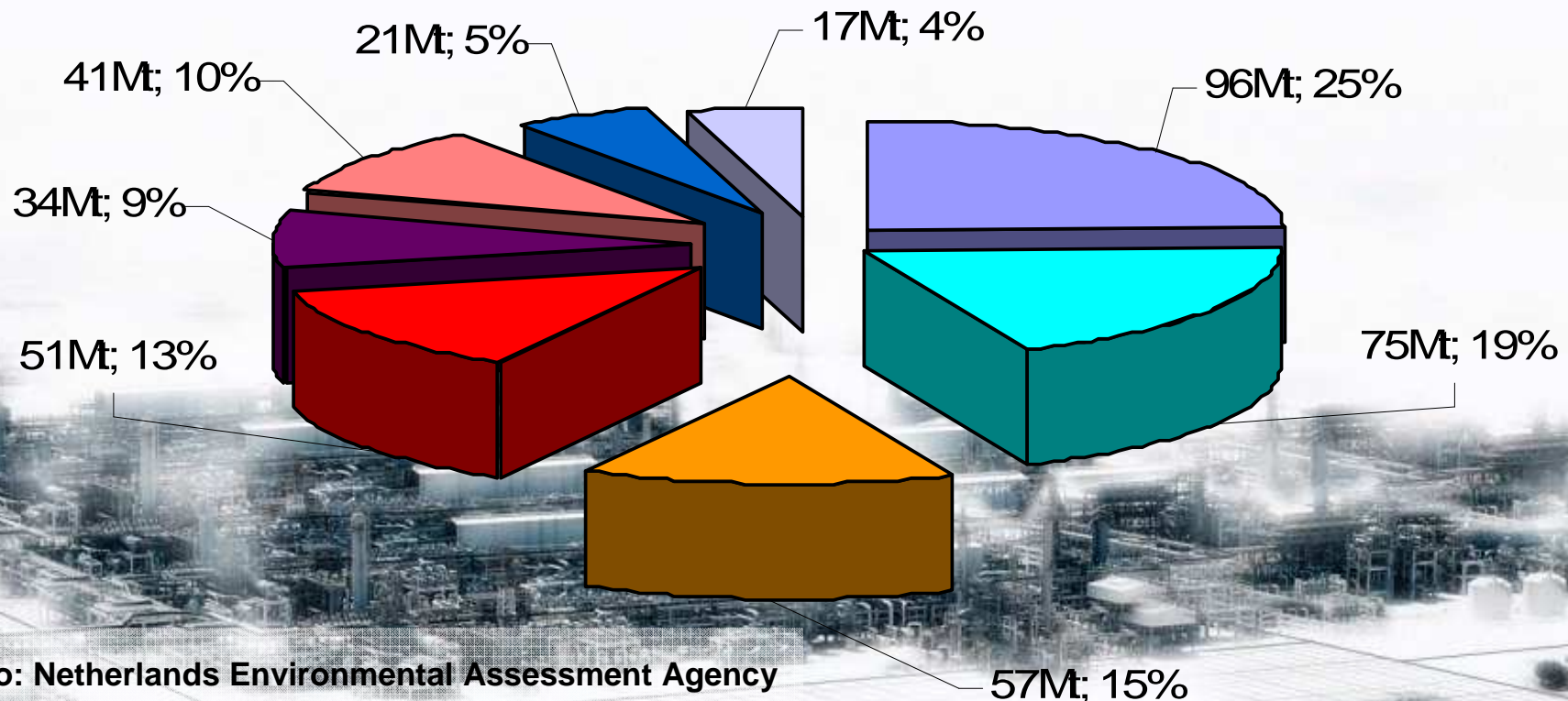
Prognozy emisji CO2 do 2030 roku

Źródło: IEA, 2007a

Redukcja emisji gazów cieplarnianych w krajach Unii Europejskiej w latach 1990-2005

- OZE
- Kogeneracja
- Modernizacja ciepłana budynków
- Transport samochodowy
- Przemysł N2O
- Landfill gas
- F-gases (tylko EU15)
- Rolnictwo

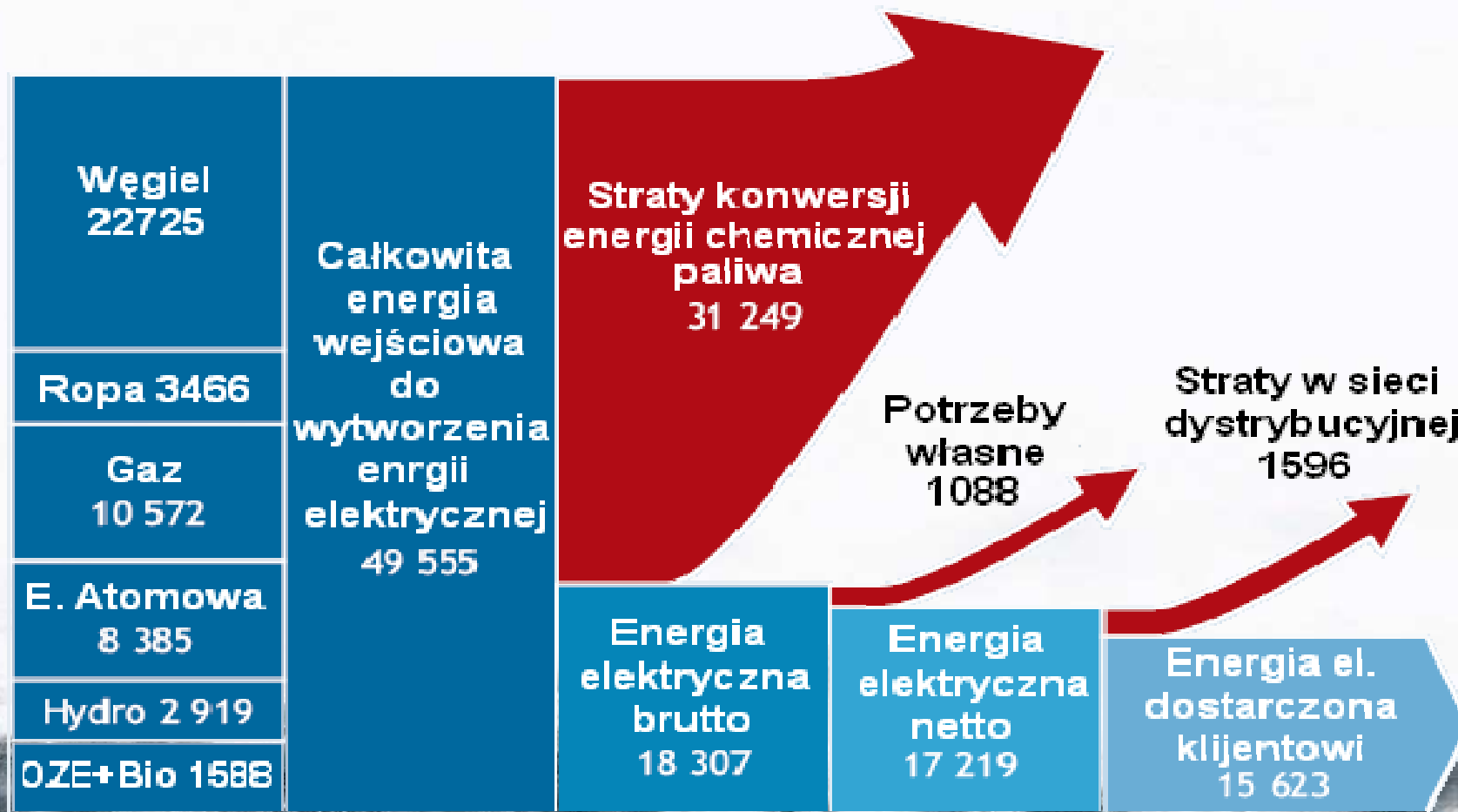
Źródło: Netherlands Environmental Assessment Agency

Marcin Hankus

K.N. Mechaników-Energetyków

Kraków 2009-01-15

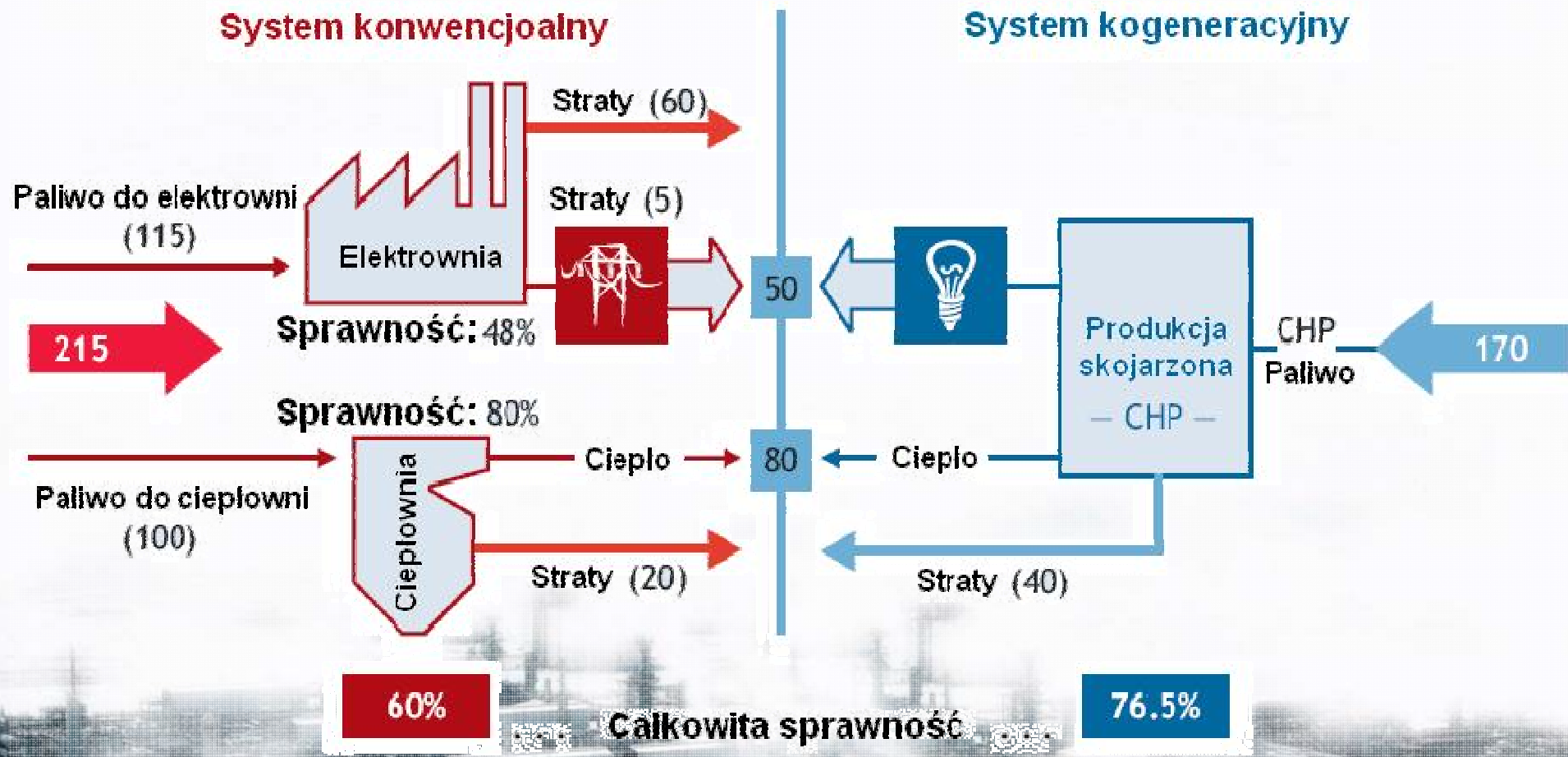
Przepływy energii przy produkcji energii elektrycznej w ujęciu globalnym [TWh]

Źródło: IEA, 2007a; IEA, 2007d

Bilans energii w gospodarce skojarzonej i rozdzielonej

(paliwo – gaz ziemny)

Zmniejszenie emisji CO2 o 21%.

Źródło: IEA analysis, USEPA, 2008.

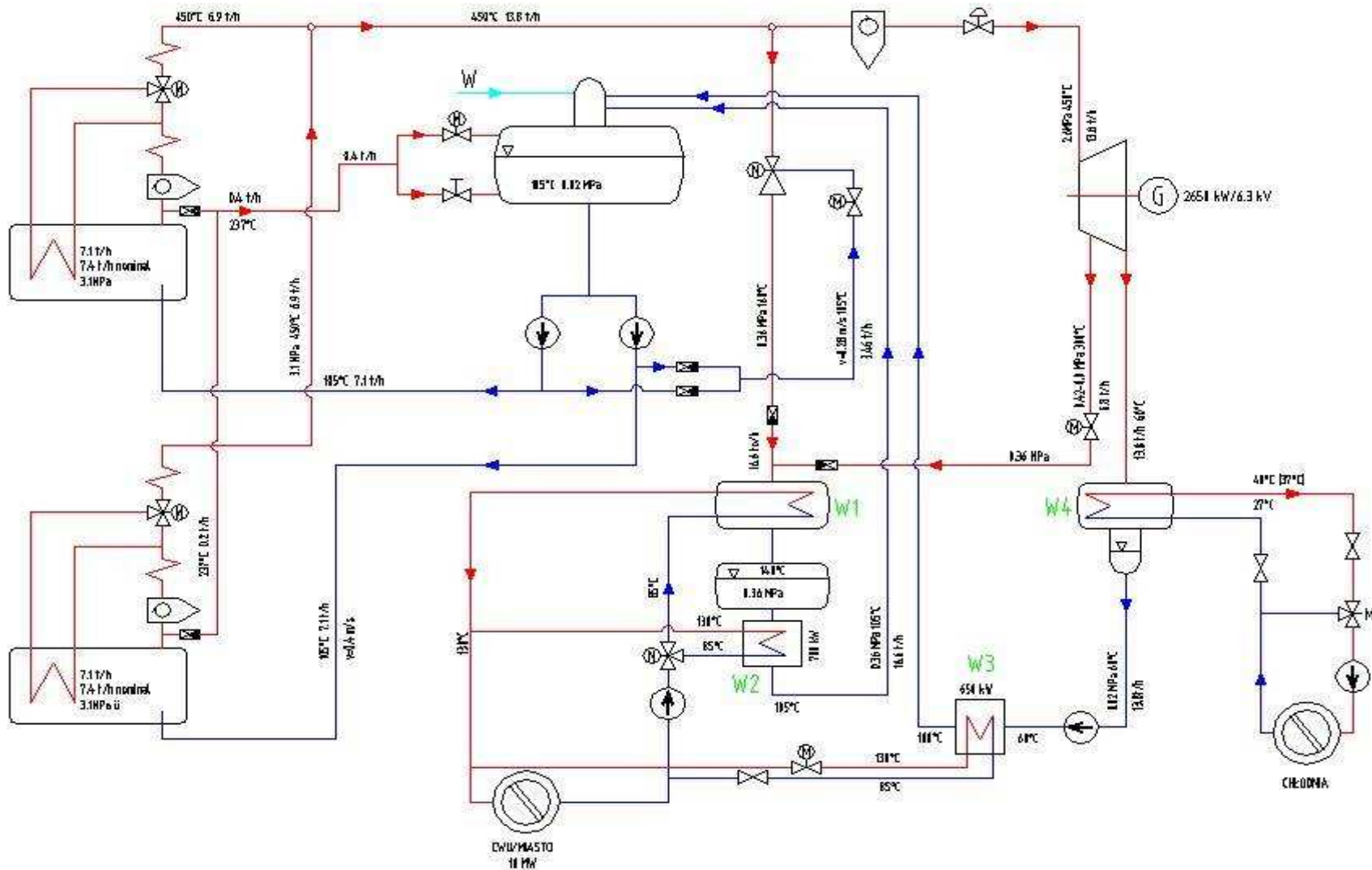
Dlaczego warto stosować układy kogeneracyjne?

- Produkcja energii elektrycznej w skojarzeniu pozwala na pełniejsze wykorzystanie energii chemicznej paliwa co przekłada się na zmniejszenie emisji CO₂.
- Według raportu IEA, „Combined Heat and Power” wywarzanie energii w kogeneracji jest obecnie najtańszym sposobem redukcji emisji CO₂.
- Skojarzone wytwarzanie energii poprzez zwiększenie sprawności procesu wytwarzania może nieznacznie obniżyć koszty energii dla odbiorców.

Dlaczego instalacje niewielkich rozmiarów?

- Pozwalają na pełniejsze wykorzystanie lokalnego potencjału na przykład, dostępność alternatywnego paliwa, biomasy lub odpadów z procesów produkcyjnych.
- Zmniejszenie kosztów związanych z transportem energii, gdyż jest produkowana w pobliżu odbiorców.
- Zmniejszenie nakładów związanych z rozbudową sieci dystrybucyjnej cieplnej i elektrycznej.
- Niewielkie systemy mogą być wykorzystywane do niwelacji efektu szczytu energetycznego.

Schemat niewielkiej elektrociepłowni opalanej biomasą

Główne obszary aplikacji układów kogeneracyjnych

Obszar zastosowania	Przemysł	Ciepłownictwo	Użytkowanie komercyjne
Typowi użytkownicy	przemysł metalowy, przemysł drzewny, przemysł papierniczy, przemysł chemiczny itp..	użytkownicy w zasięgu sieci ciepłowniczej	budynki użyteczności publicznej, biurowce, szpitale, centra handlowe itp.
Rodzaj paliwa	bez ograniczeń, dodatkowo wykorzystanie odpadów procesowych np. gaz wielkopiecowy	bez ograniczeń	gaz ziemny, paliwa płynne
Rodzaj turbiny	turbiny gazowe (w większych instalacjach w cyklu kombinowanym) turbiny parowe przeciwprężne	turbiny gazowe, turbiny parowe kondensacyjne upustowe	turbiny gazowe, mikroturbiny
Stosowane parametry (temperatura, ciśnienie)	wysokie	średnie	niskie / średnie
Zagospodarowanie ciepła	na potrzeby procesów technologicznych	ciepło do sieci ciepłowniczej sezonowo zmienne	na cele ogrzewania klimatyzacji i inne

Przykład komercyjnego zastosowania układu kogeneracyjnego:

Przykładowy system działa na lotnisku w Szanghaju. Został wykonany przez firmę Solar Turbines Ltd. Ma za zadanie pokrywać szczytowe zapotrzebowanie lotniska na energię elektryczną. Pozwala to na znaczne oszczędności związane z zakupem energii elektrycznej w okresie szczytowym.

Parametry systemu:

Turbina gazowa:	4600kW
Pokrywa zapotrzebowanie na energię elektryczną:	20÷30%
Pokrywa zapotrzebowanie na ciepło:	15÷50%

Sprawność:

Sprawność całkowita układu:	74%
Sprawność wytwarzania energii elektrycznej:	29%

Koszty:

Koszty instalacji:	24 000 000 \$
Koszty utrzymania i serwisu:	< 3 \$ / MWh
Koszty paliwa:	8,5 \$ / MWh
Przewidywany czas eksploatacji:	25 lat
Czas zwrotu inwestycji:	< 6 lat

Mikroturbiny na przykładzie jednostki Capstone-330

Ważniejsze właściwości:

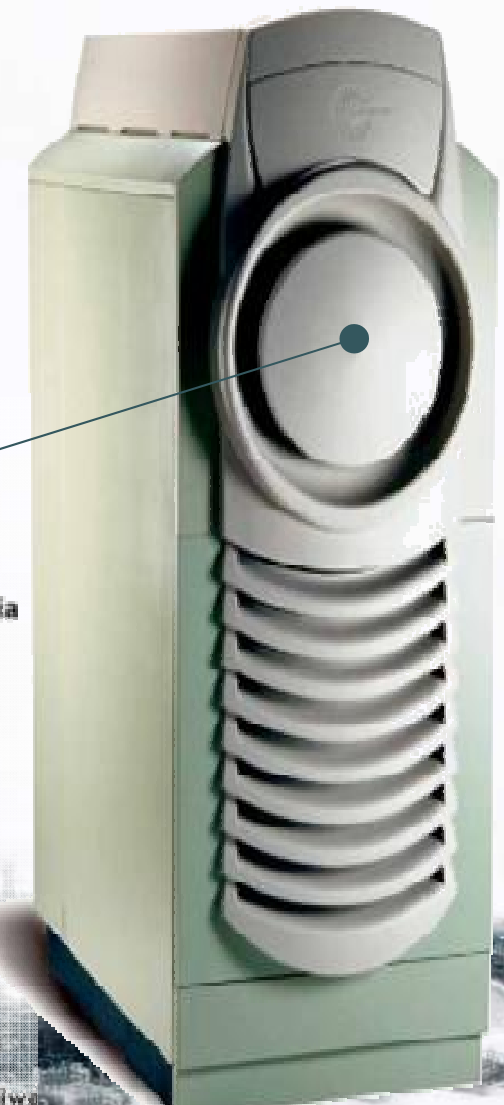
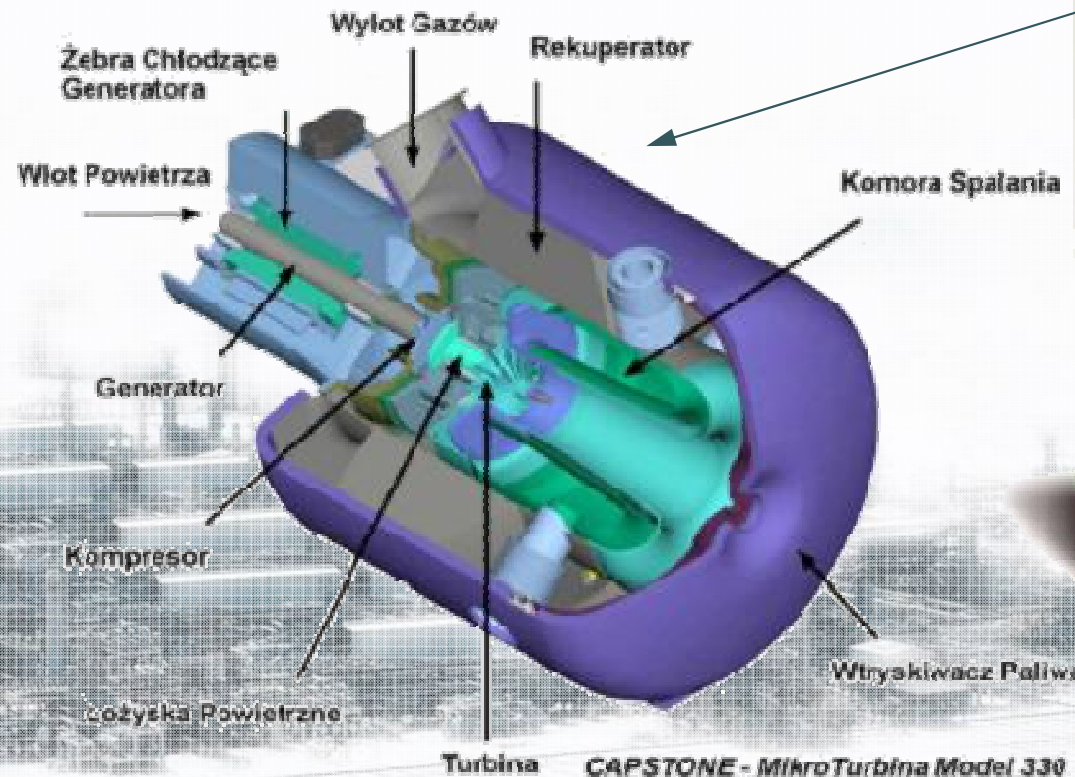
- Moc elektryczna 28kW (warunki ISO)
- Zastosowanie bezobsługowych łożysk powietrznych
- Chłodzenie powietrzem
- Wewnętrzny system kompresji paliwa
- Brak płynów chłodzących i smarujących
- Niewielkie wymiary i masa:

Wys.: 1900 mm

Szer.: 714 mm

Głęb.: 1344 mm

Masa: 490 kg

Źródło: [http:// www.ferox.pl](http://www.ferox.pl)

Marcin Hankus

K.N. Mechaników-Energetyków

Kraków 2009-01-15

Przykład zastosowania mikroturbiny Capstone-C30

Parametry zamontowanego układu:

- Zamontowane turbina 28kWe z odzyskiem ciepła 74kW
- Osiągana sprawność 96%! w lecie i 87% w zimie
- Redukcja kosztów energii o 30%
- Czas działania 20 000 godzin do przeglądu serwisowego w tym jeden pełny rok nieprzerwanego działania
- Bardzo niska emisja NOx na poziomie 3ppm

Dlaczego warto wspierać wytwarzanie energii w kogeneracji ?

- Oszczędność paliw pierwotnych
- Zmniejszenie emisji CO₂
- Zwiększenie niezależności energetycznej krajów UE
- Zmniejszenie kosztów zewnętrznych związanych z głównie z pogorszeniem stanu zdrowia ludności oraz niekorzystnym wpływem na środowisko

Dziękuję za uwagę

Marcin Hankus
K.N. Mechaników-Energetyków

Kraków 2009-01-15